

Länsstyrelsen
Örebro län

Raoul Hjærtström
Direkt: 019/19 30 68
raoul.hjartstrom@t.lst.se
Fax: 019/19 30 28

BESLUT
2002-01-18

Dnr: 221-02443-1989

Ramundeboda – Skagershults
Kyrkliga Samfällighet
Casselgatan 18
695 30 Laxå

Byggnadsminnesförklaring av Skagershults gamla kyrka, Bålby 5:1, Skagershults socken, Laxå kommun, Närke

(2 bilagor)

BESLUT

Med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen (KML) förklarar Länsstyrelsen byggnaderna på bifogade karta tillhörande fastigheten Bålby 5:1, Skagershults socken, Laxå kommun, Närke, som byggnadsminne.

Byggnadsminnet omfattar kyrkobyggnaden och klockstapeln på fastigheten Bålby 5:1.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar länsstyrelsen samtidigt följande *skyddsföreskrifter*:

1. Kyrkobyggnaden och klockstapeln får inte rivas eller flyttas
2. Kyrkobyggnaden och klockstapeln får inte till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras
3. Ingrepp får ej ske i byggnadernas stomme
4. I kyrkobyggnaden får inte planlösningen förändras
5. I kyrkobyggnaden får inte fast inredning borttagas, flyttas eller på annat sätt förändras. Till fast inredning räknas bl a golv, tak, paneler, lister, trappor med räcken, dörrar, dörr- och fönsteromfattningar, eldstad, predikstol, altarpuppställning, bänkar och läktare.

Det avgränsade området, fastigheten Bålby 5:1, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i ett sådant skick att byggnadernas utseende och bebyggelsemiljöns karaktär inte förvanskas.

Byggnaderna skall i samråd med länsstyrelsen underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaderna.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Enligt 3 kap 21 § KML tillämpas beslut enligt 3 kap 1 § utan hinder av att talan förs mot beslutet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Hasselfors AB har väckt fråga om byggnadsminnesförklaring. Länsstyrelsen har 1998 gjort en kulturhistorisk utredning av kyrkan.

Skagershults gamla kyrka ägs av Ramundeboda – Skagershults Kyrkliga Samfällighet. Samfälligheten har i skrivelse till länsstyrelsen 2001-11-22 accepterat byggnadsminnesförklaringen med tillhörande skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har under hand (telefonsamtal 2001-11-19 med 1:e antikvarie Elisabeth Nyström Kronberg) tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och utformningen av skyddsföreskrifterna.

MOTIVERING

Skagershult utgjorde tillsammans med Tångeråsa fram till 1647 en gemensam församling med Tångeråsa kyrka som församlingskyrka. Den tidigare glest befolkade Skagershultsbygden hade under 1600-talet blivit allt mer uppodlad och folkrik, och kyrkan i Tångeråsa blev för liten för den växande församlingen. Efter tillstånd från drottning Kristina skiljdes

Skagershult från Tångeråsa för att bilda egen församling, och den nya församlingens kyrka invigdes 1651.

Skagershults gamla kyrka byggdes med Tångeråsa medeltidskyrka som förebild. Kyrkan är byggd av timmer med tak och fasader klädda av spån. Den är genom sin materialutformning karakteristisk för landets träkyrkor och representerar närmast en idealbild av denna byggnadstyp. Intill kyrkan står också en för tiden typisk öppen klockstapel med brädinklädda snedstöttor och spånklätt tak.

Efter ca 200 år hade församlingen vuxit ur sin kyrka och en ny uppfördes på 1870-talet av det då nybildade Hasselfors Bruk, som då också blev ägare till den gamla kyrkan. Den gamla träkyrkan stod som ödekyrka från 1878 fram till 1927, då den restaurerades under ledning av riksantikvarien Sigurd Curman och arkitekten Erik Fant. Interiören fick då sitt nuvarande utseende, och gestaltar en bild av hur den kunde sett ut när kyrkan inreddes under 1600- och början av 1700-talet.

Kyrkobyggnader som har tillkommit före utgången av 1939 har ett generellt skydd enligt KML 4 kap. Kyrkobyggnader enligt denna lag är byggnader som före den 1 januari 2000 har invigts för Svenska Kyrkans gudstjänst och den 1 januari 2000 ägdes eller förvaltades av Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar. Skagershults gamla kyrka ägdes 1 januari 2000 av ASSI Domän Hasselfors Timber AB. Under 2001 har den överlåtits på Ramundeboda – Skagershults Kyrkliga Samfällighet.

Skagershults gamla kyrka ger en mycket god bild av en karakteristisk svensk timmerkyrka från 1600-talet och början av 1700-talet. I Örebro län finns tolv träkyrkor som är uppförda före 1800. Under perioden 1880-1910 omgestaltades nio av dessa kyrkor – särskilt då interiört – i samband med restaureringar. Skagershult hör till de tre som inte restaurerats/omgestaltats, den är därför relativt oförändrad även invändigt, och har flera äldre byggnads- och inredningsdetaljer bevarade. Det är därför angeläget att även denna kyrka ges fullgott lagskydd i likhet med övriga kyrkobyggnader i länet.

Genom sin ålder och välbevarade ursprungliga karaktär fyller Skagershults gamla kyrka väl kraven i 3 kap 1 § KML – ”synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde” – för att förklaras som byggnadsminne.

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Örebro län.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gerd Engman jämte ledamöterna Sören Gunnarsson, Kitty Melin-Strandberg, Sören Larsson, Annica Eriksson, Margareta Karlsson, Raul Björk, Erik Johansson, Sonja Cederlöf, Karl-Erik Persson, Lennart Eliasson, Bo Rudolfsson, Britt-Marie Karlsson, Brittinger Örenius och Olof Johansson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsassessor Per Undén.

Gerd Engman
landshövding

Raoul Hjærtström
bitr länsantikvarie

Bilagor

Karta
Besvärshänvisning

Kopia till

Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten i Örebro län
Örebro läns museum
Laxå kommun
Lst/Bmreg